

STOWARZYSZENIE
ADWOKACKIE
DEFENSOR
IURIS

KRZYSZTOF ŻABIŃSKI
RADCA PRAWNY

Słupsk, dnia 08 sierpnia 2020 r.

OPINIA PRAWNA

DLA STOWARZYSZENIA ADWOKACKIEGO „DEFENSOR IURIS”

PRZEDMIOT OPINII

Ustalenie, czy Policja i inne organy ścigania mogą odmówić udzielenia obrońcy informacji o kliencie, powołując się na rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE.

TEZA

Ewentualna odmowa podania danych, czy udzielenia dostępu do akt sprawy musi mieć podstawę w przepisach tej ustawy (np. art. 317 § 2 K.p.k.) i nie można powoływać się ani na RODO, ani na ustawę z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości (Dz. U. z 2019 r., poz. 125)

Odmowa udzielenia obrońcy informacji o kliencie, argumentowana koniecznością ochrony danych osobowych tegoż klienta, może być postrzegana jako naruszenie prawa do obrony. Prawo do ochrony danych osobowych nie ma charakteru bezwzględny, na co wskazuje sam prawodawca unijny już w motywie czwartym preambuły RODO i należy je wyważyć względem innych praw podstawowych w myśl zasady proporcjonalności. **Powoływanie się na prawo do ochrony danych osobowych nie może zatem naruszać prawa do obrony, które stoi wyżej w hierarchii praw podstawowych.**

AKTY PRAWNE

- 1) *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. U. L z 119 z 4.05.2016, s. 1) – dalej „RODO”;*
- 2) *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, swobodnego przepływu tych danych i oraz uchylenia decyzji ramowej Rady 2008/977/WSiSW (Dz. U. L 119 z 4.05.2016, s. 89) – dalej „Dyrektywa 2016/680”;*
- 3) *Ustawa z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości (Dz. U. z 2019 r., poz. 125).*

STOWARZYSZENIE ADWOKACKIE „DEFENSOR IURIS”

UL. WOJSKA POLSKIEGO 2/4 76–200 SŁUPSK

KONTAKT Z AUTOREM OPINII: TEL. +48666137270 E-MAIL: radca@kancelariazabinski.pl

TEL. +48 668 255 993 E-MAIL stowarzyszenie@defensoriuris.pl WWW defensoriuris.pl

mBank 74 1140 2004 0000 3902 7935 2285 NIP 839 321 34 57 REGON 384 396 339

STAN PRAWNY

W art. 2 ust. 2 RODO został zawarty katalog przypadków, w których rozporządzenie nie ma zastosowania, a przetwarzanie, które odbywa się w ramach jednego z tychże zakresów, nie podlega rygorom RODO. Jednym z takich przypadków jest przetwarzanie danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych lub wykonywania kar, w tym ochrony przed zagrożeniami dla bezpieczeństwa publicznego i zapobiegania takim zagrożeniom.

Nie oznacza to jednak, że Policja i inne organy postępowania przygotowawczego nie są w ogóle zobowiązane do ochrony danych osobowych gromadzonych w ramach takich postępowań. Zasady ochrony danych osobowych w takich sytuacjach zostały zawarte w Dyrektywie 2016/680.

W Polsce Dyrektywa ta została wdrożona do krajowego porządku prawnego poprzez uchwalenie ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości (Dz. U. z 2019 r., poz. 125). Rzeczona ustawa stanowi w art. 3 pkt 1, że jej przepisów nie stosuje się do ochrony danych osobowych znajdujących się w aktach spraw lub czynności lub urzędzeniach ewidencyjnych, w tym tworzonych i przetwarzanych z wykorzystaniem technik informatycznych, prowadzonych na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2018 r. poz. 969), ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2018 r. poz. 652, 1010, 1387 i 2432), ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1987 i 2399), ustawy z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2018 r. poz. 1958, 2192, 2193, 2227 i 2354), ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2018 r. poz. 475, z późn. zm.), ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób (Dz. U. z 2014 r. poz. 24, z 2015 r. poz. 396, z 2016 r. poz. 2205 oraz z 2018 r. poz. 2435), ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2017 r. poz. 1767 oraz z 2018 r. poz. 5, 1000, 1443 i 1669).

Zgodnie zaś z art. 27 omawianej ustawy w odniesieniu do danych osobowych zgromadzonych w tych postępowaniach, prawa osób, których dane dotyczą, są wykonywane wyłącznie na podstawie i w zakresie przewidzianym przez przepisy regulujące te postępowania.

Warto wiedzieć, że w projekcie omawianej ustawy z 14 grudnia 2018 r. (druk sejmowy numer 2989 Sejmu VIII Kadencji) polski ustawodawca wyjaśnił, dlaczego zdecydował się na wprowadzenie akurat takiego rozwiązania. Wskazał, że akta postępowania karnego i jego odmiany nie są zbiorem danych w rozumieniu Dyrektywy 2016/680, ponieważ:

- 1) gromadzi się w nich różnego rodzaju informacje oraz materiały dowodowe, na podstawie których organ prowadzący postępowanie i wydający rozstrzygnięcie kształtuje swoje stanowisko co do faktu popełnienia czynu zabronionego, sprawcy tego czynu oraz odpowiedzialności karnej. Sam fakt, że dokument, pośród innych informacji, zawiera między innymi dane osobowe nie sprawia, że dokument taki staje się zestawem danych osobowych, a tym bardziej zbiorem danych;
- 2) nie pozwalają na odnalezienie danych osobowych zawartych w materiale dowodowym bez potrzeby przeglądania całego zestawu;
- 3) kryteria porządkujące akta nie dotyczą danych osobowych, ale kolejności przeprowadzania dowodów lub wątków postępowania dotyczących zwykle odrębnych czynów zabronionych.

Ponadto postępowanie karne i jego odmiany gwarantuje zdaniem ustawodawcy zwiększoną ochronę dla danych osobowych w stosunku do ochrony przewidzianej Dyrektywą 2016/680. W uzasadnieniu projektu wskazano również, że „Podstawą do przetwarzania danych w postępowaniu karnym są przepisy procedury karnej. Przetwarzaniu podlegają dane uzyskane zgodnie z określonymi wymogami formalnymi, przy czym dane te nie mogą być ujawniane w warunkach innych niż określone w przepisach. W postępowaniu karnym muszą być np. zachowane wymogi i ograniczenia określone w art. 156 k.p.k. (...)”.

WNIOSKI

Analiza wskazanych wyżej przepisów prowadzi do wniosku, że pozyskiwanie przez obrońcę, stronę, czy jakkolwiek inny podmiot informacji o toczącym się postępowaniu karnym, wykroczeniowym, karnoskarbowym, itp., w tym dostęp do danych osobowych zgromadzonych w aktach tych postępowań, podlega reżimowi tylko konkretnej ustawy, na podstawie której to postępowanie jest prowadzone (np. Kodeks postępowania karnego). Ewentualna odmowa podania danych, czy udzielenia dostępu do akt sprawy musi mieć podstawę w przepisach tej ustawy (np. art. 317 § 2 K.p.k.) i nie można powoływać się ani na RODO, ani na rzeczoną ustawę z dnia 14 grudnia 2018 r.

Niezależnie od powyższego należy mieć na uwadze, że odmowa udzielenia obrońcy informacji o kliencie, argumentowana koniecznością ochrony danych osobowych tegoż klienta, może być postrzegana jako naruszenie prawa do obrony. Prawo do ochrony danych osobowych nie ma charakteru bezwzględnego, na co wskazuje sam prawodawca unijny już w motywie czwartym preambuły RODO i należy je wyważyć względem innych praw podstawowych w myśl zasady proporcjonalności. **Powoływanie się na prawo do ochrony danych osobowych nie może zatem naruszać prawa do obrony, które stoi wyżej w hierarchii praw podstawowych.**

Pośrednio zwrócił uwagę na to sam ustawodawca, który w uzasadnieniu projektu ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. napisał: „*Na prawo do ochrony danych osobowych, trzeba zatem patrzeć przez pryzmat innych praw, mających pierwszeństwo w pewnej hierarchii praw podstawowych. Prawo to doznaje bowiem ograniczeń – przy zachowaniu zasad subsydiarności i proporcjonalności – w sytuacji, gdy może ono naruszyć prawo podstawowe, stojącym wyżej w hierarchii praw*”.

RADCA PRAWNY
KRZYSZTOF ŻABIŃSKI

W razie wątpliwości w zakresie stanu prawnego oraz treści niniejszej opinii, należy kontaktować się telefonicznie bezpośrednio z jej autorem: **+48666137270** lub za pośrednictwem poczty e-mail: **radca@kancelariazabinski.pl**